Ч. 103 (12.759). Львів, вівторок 12. травня 1931. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Життя і химери.

(Кореспонденція з Волині.)

I.

У статті „Політичне обличча Волині“ („Діло“ чч. 81 і 82) ми висунули, як імператив польсько-українських відносин на північно-західніх землях твердження: **недержавними народами кермують дві внутрішні сили — інстинкт самозбереження і гін до повного розросту й розвитку.**

Природа — ось найповніше і найширше окреслення цих сил. Динамічним виявом їх є те, що ми називаємо **життям.** Життя дає найкращі підтвердження згаданого імперативу. З багатьох фактів, які стверджують цю категоричну вимогу природи й динаміку життя, наводимо тут лише один факт — факт життевого прояву української мови в слові і письмі.

II.

„Мовний закон“ з 1924 р. мав ясно й очевидно за завдання покласти українській мові певні межі: в школі, суді, державних і самоуправних установах.

Гроші, залізниці, пошта і телеграф залишені поза цими рямцями. Там, де життя вимагає найвищої орієнтації, рідну мову, всупереч психольогії, усунено або до краю обмежено. А кожному відомо, що при приймані та виплаті грошей, висіданні з вагонів на залізничих стаціях, набуванні білетів, надаванні телеграм і т. д. першою й головною умовиною є легка та швидка орієнтація. Це можливе тільки тоді, коли людина думає в своїй мові.

Але химери підсказали, на зло природі, зробити навпаки: де треба швидко думати й миттю орієнтуватися, — там перекладати з одної мови на другу. Скільки, завдяки цим химерам, люди зробили помилок, „переїхали“ стацій, наплутали адрес, змісту телеграм і т. д., — це інше питання.

III.

Переходимо до ділянок, що ввійшли в мовні рямці. „Мовний закон“ набрав сили, почав діяти і... сталася дивна річ — перетворився в гуму. Люди задля химер почали його то розтягати, то стягати. Такої гуми, якаб у кінці-кінців зовсім не розтягнулася, ще не винайдено. Чи омине цього кінця й винахід п. С. Ґрабського, покаже життя.

А покищо стоїмо перед фактом „розтягання й стягання“ „мовної гуми“. Коли це робить його світлість всемогутне життя, це одна річ. Але зовсім інша річ, коли те саме мусять робити ті, що стоять на сторожі „нерозтягальности“ мовної засади. Очевидно, змушує їх це робити якась вища, непереможна сила.

Завдяки химерам, рямці української мови в народніх школах стягнено; натомість у польських державних гімназіях розтягнено (введено українську мову, як обовязковий предмет). У православній церкві українську мову трактується неприхильно, а в церкві „східнього обряду“ (жондова унія) підтримується. В деяких державних інституціях уважають українську мову за демонстрацію (підкреслюємо: в деяких), а на всяких урочистостях хапають деяких українців за рукави і просять виголосити промову **обовязково** українською мовою. І тоді цю мову слухають.

Ще цікавіші випадки й явища маємо в практиці друкованого українського слова. Декларації на українську викладову мову в народніх школах, призначених для мас, вважається майже за нельояльність. А в той самий час шириться серед цих самих мас українське друковане слово. Наприклад: рільний банк кидав у наші маси брошурки свого видання в українській мові про штучні погної. Певні чинники видавали колись „Давін“, „Досвітню Зорю“ й „Українcький Вістник“, а тепер видають „Українську Ниву“, „Волинського Господаря“ й „Молоде Село“ („Млода Весь“ — у двох мовах). Але робиться і навпаки: повітові комунальні каси друкують квестіонарі для наших селян не українською мовою, соймики змушують агрономів ширити господарську літературу польською мовою, а деякі громадські (ґмінні) уряди навіть противляться списуванню громадських постанов українською мовою. Словом — ґума: життя розтягає, а химери назад стягають.

IV.

Взагалі польські політичні чинники намагаються як не звузити мовні рямці, то бодай утримати їх у „стягненому“ п. Ґрабським вигляді. Найбільше протиділає цьому намаганню економічне життя, що дає дуже цікаві образки свого протиділання.

Комерційний інтерес відкидає, очевидно, всякі химери. І ось не лише приватні фірми, але й таке державне підприємство, як Хожовська фабрика штучних погноїв, закидають наші маси книжочками, „прайскурантами“, летючками й плякатами, розкішно виданими українською мовою.

Гарно видані брошурки „Промислу Суперфосфатового“ в Варшаві: „Жито“, „Пшениця“ і „Як і коли угноювати суперфосфатом“. Не погано виглядає „прайс-курант“ фабрики рільничих машин „М. Вольський і С-ка“ в Любліні.

Ще краще виданий цінник насіння городини й квітів „Mauthner“.

Але всі ці видання Хожовської фабрики, а саме: брошурка „Азотник“, летючки „Вапнамон“, „Селітра“ і „Нітрофос“ (на дві фарби). Та сама фабрика виготовила для нашого селянства (для досвідніх піль зі штучними погноями) металеві таблички зі спеціяльними написами (назвами погноїв) українською мовою, які розсилає даром.

Представники польських промислових і торговельних фірм, прибуваючи на наші землі, охоче прирікають друкувати всі свої летючки та афіші українською мовою, аби „гандель шедл“, аби був рух, торговля, інтерес.

Це — само життя, що йде за імперативом природи. А все решта — химери. Це реальне життя не тільки розтягає „мовні рямці“, але просто „без пардону“ рве ґуму п. Ґрабського. І найпривабливіша химера не змусить економіку робити протиприродніх річей.

V.

Отже економічне життя дуже наглядно стверджує мовою фактів, що „мовні рямці“ є протиприродні. Вони гальмують життевий рух, шкодять поступові, торговельному, промисловому, сільсько-господарському і взагалі культурному розвиткові. Вони говорять навіть більше: що життя врешті само знищить усі химери й розірве мовну ґуму.

Чи слід тут подавати рецепти на усунення протиприродніх мовних явищ у нашому житті, викликаних ріжними сліпонародженими химерами? Чи й без цього не ясно, яким способом повинні бути усунені всі штучні ґуми фірми „Ст. Ґрабський і С-ка?“

Senex.

Пацифікація на Раді Міжнароднього Союзу Кооператив у Льондоні.

В днях 14. і 15. квітня ц. р. відбулося чергове засідання Ради Міжнародного Союзу Кооператив у Брюсселі. На порядок нарад Ради Союзу прийшла справа пацифікації української кооперації в Галичині. Офіціяльний бюлетин Союзу зі згаданого засідання оголошує дослівно такий комунікат у цій справі:

„Справа пацифікації у Східній Галичині передана Екзекутиві з домаганням, щоби Союз ужив заходів у випадку українських кооператорів, які зазнали поважних матеріяльних втрат, а також особистих образ у ході т. зв. пацифікаційної акції. Ґенеральний Секретар почав розслід цієї справи і дістав з обох боків, від польських і українських орґанізацій, справоздання, з яких виходить, що є поважні підстави для відшкодування. Звіт Ґенерального Секретаря потвердили і доручили йому вжити відповідних заходів, щоби представити справу кооператорів дотичній владі“.

НА СУСПІЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕМИ.

Виховання й освіта.

III. Роля і завдання читальні „Просвіти“ в селі. — Які є і які повинні бути наші освітні робітники по філіях „Просвіти“.

Подібно повинна поступити „Просвіта“. Вона повинна, а навіть і мусить своїх робітників виховати. Їх завданням була би позашкільна освіта, а попри те і виховання звязів широких мас, що досі є в нас занедбаною нивою. Головному Товариству підлягає кількадесять філій і понад 2.000 читалень. Приглянься такій клітинці-читальні цього великого орґанізму „Просвіти“. Далеко від філії, від міста в селянській хаті є читальня „Просвіти“. Від часу до часу сходяться там старші господарі, говорять на господарські теми, переповідають собі всякі поголоски і новости, а освітніх питань і питань позашкільної освіти взагалі не порушають тому, бо її не розуміють. Деколи загляне священик до читальні, особливо, як має бути яке засідання і дещо скаже зібраним, дещо повчить, позатим гутірка сходить на актуальні теми, а систематичної освітньої роботи також не кожний зуміє попровадити.

Інколи в такому селі є студент — правда він займається і читальнею і кооперативою, приготовляє вистави, деколи зладить реферат, але все те доривочне, бо власне тоді колиб він міг богато зробити, себто в зимі, тоді він сидить на університеті, а літом, коли він переважно має час, тоді селяни перевтомлені і заняті своєю працею. Деколи приїздкає до читальні на люстрацію урядовець філії. Цей знова перестерігає, щоби в читальні були всі рахунки в порядку, протоколи попідписувані, опісля питає, скільки Виділ відбув засідань, чому секретар не відповів на обіжник і т. п., але менше цікавиться тим, чи освітня робота розвивається чи ні. Зрештою, як можна вимагати від урядовця філії чогось подібного, він-же обтяжений канцелярщиною так дуже, що в нього немає часу на освітню роботу. Він займається стяганням вкладок, це найважніше, бо від цього залежна його платня. Він має відповісти на обіжники Головного Товариства, він має бодай раз до року злюструвати кожну читальню, але і буває, що такий урядовець має ще інше заняття або в Кружку Р. Ш., або в П. С. Отже, чи він може виконати своє завдання, яке на нього вложила „Просвіта“. Здається ні. Він пише сам обіжники в справі вкладок, розбивається за ними по селах, щоби їх стягнути, а освіта на другім місці, оскільки він розуміє її значіння і зуміє її повести якслід, бо він сам у тім напрямі не вчився і ніхто йому не сказав, що він повинен, а чого не повинен робити. (Відбуваються освітні конференції, а навіть курси! — Ред.). Отже він лишений на власні сили, робить все після свого уподобання, а часом цілком тратить голову. Ле-

що стріне читальню, в якій розпаношилося партійництво і кипить боротьба за гегемонію. І тут власне виходить шило з мішка. Творяться дві партії, які міряються на силах. Звичайно противна сторона знає чого вона хоче, знає, що, хоче сказати і до чого прямує, натомість уряловець враз зі своїм табором, який дивиться на нього як на спасення і вірить, що він побідить, розчаровується. Чому? А тому, бо уряловець не знає, що хоче і має сказати, бо не знає свого завдання. Будьмо певні, що якби він його знав, то напевно справа прийняла би інший оборот і в читальні не було би ані соціялістів, ані радикалів, ані сельробів, ані націоналістів, а були би громадяни, в яких одна мета — освіта. Лиху можна би зарадити лише таким чином, що на сторожі „Просвіти“ будуть стояти такі освітні робітники, які свідомі своєї мети і на першому пляні поставлять освіту і їй всеціло віддадуться.

Однак до цього чину треба самопосвяти і праці, а сьогоднішні наші освітні робітники це переважно люди, які пробували не одного, а опинилися десь у якійсь філії і там сидять, розводяться в канцелярщині, а освіта їм байдужа, на ній мало визнаються, бо до неї якслід не підготовані.

Отже освітний робітник повинен бути до свого завдання підготований. Подібно, як учитель мусить бути підготований до свого звання, так само і освітній робітник повинен бути належно підготований до позашкільної освіти. Вчитель і освітний робітник це два однакові пости. Перший учить грамоти і виховує дітвору, другий має за завдання ту грамоту, якої навчила школа, піддержати, щоби вона не заниділа, розвинути, а через те також і виховати вже не дітвору, але дорослих громадян, які були би свідомі того, хто вони.

Отже Головне Товариство повинно би виховати для себе таких освітних робітників, які з самопосвятою віддались би лише освітній роботі, подібно як Р. С. К. має своїх ревізорів, Сільськ. Господар своїх агрономів. Маючи таких освітних робітників можна би краще повязати ці клітини-читальні у великий живий організм, а тим самим і з Головним Товариством, а освітній рух спрямувати в одно велике річище.

Т. Лисовецький.

З життя української еміграції.

Свято Шевченка у Брні. — Жертви на українські цілі. — Зі Спілки українців, що закінчили студії в ЧСР.

Дня 14. III. Українська Громада та Українська Студентська Спілка у Брні влаштували свято Шевченка. Участь у святі взяли переважно місцеві українські громадяни. На святі відчитано реферат, були декламації та відспівано кілька народніх пісень. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Дохід з добровільних датків обернено на покриття боргу оправи памятника 154 українським героям визвольної війни.

Дня 12. IV., в дні Великодніх Свят, Українська Громада влаштувала святочний обід, на якому була більшість української кольонії. По закінченім обіді, в часі вільної забави, предложено до продажі з ліцитації 1½ літра дарованого вина на користь політ. вязнів. Ліцитація дала гарний вислід, бо зібрано 281 ч. к. Пізніше за те саме вино в другої ліцитації зібрано на Рідну Школу 320 ч. к.

Спілка українців, що закінчили високі школи в ЧСР, під сучасну хвилю обеднює 154 членів. Більшість з них перебуває поза місцем осідку Спілки (Прага), а значна частина й поза ЧСР. Майже в кожній більшій державі Европи й Америки має Спілка своїх членів, що вже здебільшого забезпечили собі на нових теренах деякі життєві позиції та познаходили працю. Нова Управа Спілки (д-р М. Масюкевич — голова, П. Зленко — заст. голови, д-р Є. Приходько — секретар, інж. В. Власенко — скарбник та д-р Дм. Равич) намітила собі також між іншими пекучими завданнями справи: зміцнення звязків зі всіма членами без огляду на їхнє віддалення від Спілки та зібрання найширшого матеріялу про можливости приміщення наших фахівців у поодиноких державах, зокрема — балканських. У цій справі булиб дуже бажані приватні інформації наших еміґрантів. Управа Спілки просить усіх членів Спілки подати свої нові адреси, вирівняти евентуальні залеглости (вкладки) та по змозі постійно надсилати Управі інформативні дописи з місць щодо умовин життя й заробітку для наших еміґрантів. Усе листування посилати виключно на адресу: Д-р Микола Масюкевич, Радотін у Праги, ч. 233, ЧСР. Гроші посилати звичайним листком (без оплати) чекового уряду кожної держави, що належить до европейської поштової конвенції, на конто поштового чекового уряду в Празі (ЧСР) ч. 87393. Забезпечених членів Спілки просимо памятати про тих еміґрантів, що ще праці не мають. У праських високих школах знова незабаром покінчить студії кілька десятків українців-еміґрантів, а з них чимало потрібуватиме помочи й поради у справах підшукування праці, особливож при евент. виїзді з ЧСР до інших держав. Просимо про них не забувати. — *Управа Спілки.*

—o—

Американське „Обєднання“ і потреби краю.

У справі грошевих збірок серед заморської еміґрації на старо-краєві цілі.

Наша коротка замітка п. з. „*Американська жертвенність*“ (див. „Діло“ ч. 62. з 20. березня ц. р.), в якій ми висказали своє здивування з приводу того, що американське „Обєднання“ в останніх місяцях прислало на потреби старого краю розмірно невелику суму, хоч оголосило в комунікаті (див. „Свобода“ з 19. лютого ц. р.), що воно переслало до краю від американсько-української іміґрації за останні три місяці 24.076.06 долярів, — викликала живий відгук серед нашого громадянства і в Европі і в Америці. В нашій редакційній течці є ціла низка листів від ріжних українських установ та громадян у краю, які жаліються, що їх установа, повіт чи село в часі відомих осінніх подій таке-то зазнали, а тимчасом поміч з Америки, про яку стільки писалося й говорилося і на яку безпосередньо інтересовані так дуже рахували, — до них не приходить. З деяких повітів, як ось з Підгаєччини, дістали ми навіть доволі точний список негайних і пекучих потреб наших людей та установ і одночасно з тим апель до американського „Обєднання“, аби воно при розділі своїх збірок мало на увазі в першу чергу підгаєцький повіт, який, хоч найбільш потребуючий, досі про американську допомогу нічого не знає.

Разом з тим наша Редакція дістала кілька листів з Америки, автори яких подають свої уваги про збіркову акцію між нашими людьми в Злуч. Державах на потреби старого краю і критикують менше або більше гостро спосіб, у який розділює зібрані гроші „Обєднання“. Дехто з американських дописувачів (прим. п. Гарасим Ріля з Ню Йорку) вказує на те, що згадана замітка в „Ділі“ повинна була мати заголовок не „Американська жертвенність“, але „Обєднання і потреби старого краю“, або щось подібне і радить зорґанізувати для розподілу жертв у краю Все-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 12. ТРАВНЯ 1931.

М. МИХАНЬКО.

Весняні ігри та пісні.

Звязок з давниною. — Подружі ігри. — Ріжні звичаї.

Українські народні пісні та забави, якими дівоцькі і парубоцькі гуртки зустрічають весну сягають своєю давниною у забуті віки. Всі пісні, хороводи та забави від пущення аж до Купала (навіть деnеде до св. Петра), мають, як виказують новіші досліди, сліди прадавніх гуртових подружих обрядів.

Було це в дуже давніх часах. А нинішні фрагменти цих хороводів з дозбираними впродовж віків релігійними та суспільними елементами перейшли до нас лише як ігри та пісні, як традиція народньої творчости. Але ця традиція, ці перлини творчости українського народу була довгі часи обрядовістю наших давніх предків і мала ще й інше важне значіння в житті наших прапрадідів.

Цей звязок і подібність забав і деяких зворотів у весняних піснях подибуємо в забавах і звичаях майже всіх европейських народів. Це вказує на архаїчність цих звичаїв і на колишню спільноту цих народів.

Ці давні обряди (забави) не лише лучили молоді пари, але і змушували карами старшу молодь до подружа. В Придніпр. Україні і на Волині ходили в пущення жінки з „колодкою“, себто кусником дерева, обвиненим шматками, по селі, припинали цю колодку старшим дівчатам і парубкам. Ці мусіли відкуплятися. За ці гроші справляли жінки забаву в коршмі. Тоді й дівчата припинали парубкам подібну колодку, обвинену стяжками, а парубки викуплювалися почастунками для дівчат (в коршмі). (І. Коперніцький, з Юрковщизни, Збюр антропол. 1887. XI. 157).

Ця колодка пригадує причіплювання своріня „для щастя“ в Бережанщині: як дівчина причіпить ззаду своріня, то скоро вийде замуж. У Золочівщині та Тернопільщині ще в 1870-тих рр. село забавлялося і пило в коршмі цілий день і цілу ніч на пущення. Дівчина, яку парубок тоді частував і з якою танцював, обовязана була на Великдень винести на „ягілки“ цьому парубкові відповідну кількість писанок (крашанок) в гарно вишитій хустинці.

В Серадзкім (у поль. люду) старші жінки ловили на „запусти“ старшого парубка, запрягали його до великої колоди, клали йому на голову гороховий вінок (знак старопарубоцтва), танцювали довкола парубка й колоди та насміювалися з нього доти, доки не викупився у них грішми і доки не обіцяв, що ожениться. Пропиваючи так зібрані гроші, жінки відверталися і останні краплі виливали на землю. За поганських часів часть напитку виливали на жертву. (М. Матлас, Запуст, Люд 1895. I. 84).

Про „колодку“ співається також в українській ягілці про Коструба: „...Лежи, лежи як колода...“ — В с. Тернава (пов. Добромиль) співають „вородай“ (ягілку): „Сидит ящур в гороховім вінку, виберися, ящуроньку, що найкращу дівку....“

В с. Вулька Карвіцька (пов. Опочно) є такий прастарий звичай: Дівчата і парубки сходяться в „запусти“ (у мазурів) до одної хати і при музиці танцюють і співають. Нараз входить до хати „млодзяк“ з драбиною та вязанкою сіна. Перестають танцювати. Парубки кажуть дівчатам уставитися за драбиною, потім кидають їм оберемок сіна як голодним „ялівкам“. Входить до хати з батогом „ґандляр худоби“ (перебраний парубок) в кожусі, підперезаний перевеслом. Зачинається „пшеторґ дзеф“, а властиво „пшеторґ ялувек“. „Ґандляр“ випроваджує по черзі одну дівчину за другою на середину і захвалює: показує зуби, що молода, переганяє по хаті, показуючи, що не крива, дає їсти сіно, говорячи, що добре „зьре“, то-що. Хлопці, торгуючись з ґандляром, винаходять ріжні хиби. Коли нарешті якийсь парубок купить дівчину, всі тішуться і танцюють.

„Куплена“ обовязана на Великдень (або на Станіслава) прислати своєму парубкові копу яєць, половину білих, а половину крашанок або писанок, „мальованих преріжно в прастару розрослу свастику“. А парубок купує „кулленій на ярмарку“ дівчині хустину на голову. Потім дівчина дає йому гаптовану хустинку, а він їй купує „всцюбосек“, себто перстень. Пізніше звичайно відбувається між ними шлюб. (Т. Северин, З запіскуф етногр., Курер літ.-наук., Краків 1926, ч. 46).

У Мазеві (коло Леньчици) перед північю (перед „попельцом“) хлопці та дівчата є зібрані в коршмі при музиці. Кожний хлопець вибирає собі дівчину і веде „під козьолка“, виструганого з дерева, якого поставили на місці (тарілці) коло „грайка“ (музики). Привівши дівчину, парубок питає скрипака: „Цо хцеш за то бидлє?“ — „Пець дукатуф!“ — цей відповідає. І зачинається торг. Парубок торгується і показує хиби. Врешті стає згода. Дукати платять сотиками, які хлопці кидають на миску під козьолка, платячи викупне за дівчину“. Потім кожна пара танцює оберка. (О. Кольберґ, „Люд“ 1889, XXII. 25). — Кітовіч (Опіс звичаюф і обичаюф IV. 41) згадує, що була така приповідка: Де „пшетарґ дзеф“ і „обіяне“ старих кавалерів відбувається без закиду, там нема старих дів.

У сербів також на пущення привязують старим парубкам і дівчатам колодки („диби“) на шию, руку або до ноги. (В знаній українській пісні співається: „...а на руки диби, на ноги дибиці...“).

В Каринтії мусять старі парубки в пущення тягнути колодку („бльох ціген“), а на коло посаджені старі діви.

В околицях Липська так обвозили також старші дівчата. Те саме було у Франції і в Данії.

В Мадярщині старі діви тягнуть у пущення колоду, причім обливають її (і певно дівчата) водою, а хто з цієї колоди відріже тріску і вкине в піч, той буде безпечний від пожежі.

У давній Спарті та в Римі, як каже Плютарх, старопарубоцтво також підлягало карі.

(Продовження буде.)

—o—

народній Комітет, до якого входилиб представники всіх національних партій, а коли це булоб неможливо, то такий Комітет повинен би складатися з кількох найвизначніших громадян, що мають довіря загалу.

Як і треба було надіятися, на нашу замітку дало відповідь і „Обєднання", а саме в *довжелезному комунікаті, поміщеному у „Свободі" ч. 96. з 15. квітня ц. р.* В цьому комунікаті підписаному О. Ревюком, як головою і д-ром Л. Мишугою, як секретарем „Обєднання" виясняє, що з суми 24.076.06 долярів, зібраної ним за три місяці (листопад і грудень 1930 і січень 1931), воно призначило „на боєву акцію" 12475 долярів, себто понад 50 проц. цілої суми, зібраної ним в тому часі на потреби старого краю.

Над справою т. зв. боєвої акції не можемо з! зрозумілих причин на цьому місці застановлятися. Відношення до неї всіх відповідальних чинників у краю відоме. Але в даному випадку не йде про неї, тільки про те, чи доцільно робити такі збірки навіть в Америці під фірмою: „на потреби старого краю". Ми кажемо, що не тільки недоцільно, але й шкідливо. Всі збірки під фірмою „на потреби старого краю" повинні йти виключно на видимі потреби цього краю. Бо нас цікавлять лише два моменти: під якою *фірмою*, під фірмою *яких цілей*, збирається гроші, і *як ці гроші розділюються*.

Осьтут суть цілої справи, а не в чому іншому. „Діло" не закидало теж „Обєднанню" зловживань, як і не закидало американській еміграції, що її жертвеність зменшилася в найприкрішій для краю хвилі. Навпаки, *ми з подивом дивимося звідси на працю й жертволюбивість наших людей в Америці на потреби старого краю, і то тим більше, що знаємо, яка там нині тяжка економічна криза і скільки там між нашими людьми безробітних.* Ми є тільки проти того, щоби те, що збирається під фірмою „на допомогу рідному краєві", потім ішло на *якунебудь* іншу ціль, яка не стоїть *під контролею і управою відповідальних старокраєвих громадських чинників.* Не треба використовувати *фірми* — он і все! Інакше повстають ріжні дуже прикрі непорозуміння, жалі і нарікання.

На замітку, що „Діло" поробило закиди „Обєднанню", не провіривши, мовляв, як слід справи, відповімо ось що: Вже від кількох місяців ішли нарікання в краю на спосіб, в який „Обєднання" розділює американські жертви. З такими наріканнями приходили люди, зокрема представники ріжних наших установ, і до нашої Редакції. І саме під напором тих нарікань *ми провірили стан справи в найважніших установах*, а саме: в Рідній Школі, в УКТОДІ й управі будови українського шпиталю. А та провірка виявила, що на найпекучіші потреби краю, а саме на „Рідну Школу", інвалідів, будову шпиталю і по-греби, звязані безпосередньо з осінніми подіями, прийшло з „Обєднання" впродовж останніх місяців *до дня 20. березня ц. р.* всього 5.625 долярів, себто менше як четверта часть суми, зібраної до того часу на допомогу старому краєві „Обєднанням". Такий був стан справи тоді, як ми писали свою замітку п. з. „Американська жертвенність" і тут нічого не можна вже змінити.

„Обєднання" на своє оправдання подає в комунікаті, що воно за ті три місяці вислало: 4.100 дол. у звязку з „пацифікацією" і на будову шпиталю, 2.300 дол. інвалідам, 1825 дол. на Р. Школу, 760 дол. на політ. вязнів, 600 дол. на видання брошур, 350 дол. на „Просвіту", 225 дол. на Лемківщину, 225 дол. на допомогу письменникам (яким?! Чому про це не знає управа „Т-ва письменників і журналістів ім. Франка"?), 200 дол. на Музей у Львові і Празі, 200 дол. для Товариств „Луг" і „Пласт", 200 дол. на сироти і т. п. дрібніші жертви. Поминувши всі помилки *нижче одної тисячі долярів*, між станом, який ми провірили і тим, що подає „Обєднання", є ріжниця в двох позиціях: 1) на жертви відомих подій і на будову шпиталю Обєднання" (на основі його комунікату) прислало не 2.500, а 4.100 долярів, 2) на інвалідів „Обєднання" прислало не 1.300, а 2.300 долярів. З того виходилоб, що ту надвишку прислало „Обєднання" вже в *пізнішому* часі, бо в усякому разі 20. березня ц. р. були у Львові в руках адресатів тільки ті посилки, які ми навели в нашій замітці.

У грошевих справах не повинно бути ніяких неясностей. І тому думаємо, що своїми увагами ми причинилися до прочищення нездорової атмосфери, яка почала в краю витворюватися довкола американської збіркової акції і що ніхто не може нам з цього приводу робити ніяких докорів.

Коротко: ми є проти такого розподілу збірок, який переводить „Обєднання", бо вважаємо, що те, що призначене на стар-ий край, повинно бути вислане справді й виключно на старокраєві потреби.

Ця справа вяжеться з другою, яку ми порушили: *як зібрані гроші розділюються.* Само „Обєднання" ставуло свого часу на становищі, що не може давати гроші відповідно до того, на що кожний жертводавець свій даток призначив, бо це справа громадська і мусить бути по громадськи вирішена, себто зібрані гроші мають бути розділювані згідно з потребами ріжних цілей і відповідно до певної грошевої політики збіркової установи. Ми додамо до цього: збіркові гроші, зібрані на потреби старого краю, повинні бути розділювані при рішаючому голосі відповідальних старокраєвих українських чинників, які найкраще знають і єдино компетентні забирати голос щодо краєвих потреб.

—o—

З еміграційних справ.

Невдача перувійського експерименту.

Недавно відбулося у Варшаві засідання Державної Еміграційної Ради, на якому між іншими справами порушено також справу еміграції до Перу. Як відомо, перувійський уряд відступив польському урядові більші терени в Перуванській Монтанії, над берегами ріки Укаялі для плянової кольонізації. Перед двома роками їздила туди від Еміграційного Уряду окрема дослідна комісія і на основі її опінії рішено вислати до Монтанії кілька партій кольоністів, щоби на місці перевести кольонізаційні спроби. Справді, в минулому році кольоністи виїхали і заняли призначені для них простори землі. Висилка ця пожерла чималий капітал, бо дорога до Монтанії дуже коштовна, крім цього еміґранти мусіли бути відповідно виіновані на перші часи піонірської праці, а також мусіли з ними їхати лікарі й інструктори.

Хоч перувійська спроба має за собою лише кількамісячну історію, то вже показалася її ілюзоричність. Так як справи маються сьогодні, є всі дані думати, що перувійський експеримент мусить бути скоро зліквідований. Польські кольоністи, не привиклі до справді важких умовин життя, не маючи найменших виглядів на будуче, попали в зневіру і вже яких 50 осіб домагається повороту. Всіх загалом польських кольоністів є там коло 200 осіб. Кошти їхнього повороту мусів би покрити уряд, а кошти ці немалі, бо сама корабельна карта виносить 200 долярів в одну сторону.

Справа польської кольонізації в Перу була предметом нарад Державної Еміґраційної Ради. Хоч представники уряду намагалися злагіднити враження перувійської невдачі, суспільна опінія заняла до цього неґативне становище. Побідило становище голови Міжсоюзної Ради Товариств Опіки над Еміґрантами у Львові рект. д-ра Семірадського, який річевими арґументами розбив усі нереальні ілюзії щодо кольонізації Перу. Не заперечуючи факту, що земля Перу родюча, що евентуально можна з часом привикнути до клімату, подав він цілу низку відємних сторін цього кольонізаційного експерименту. Кольонізаційні спроби в Перу вже давніше робили тирольці, швайцарці та італійці, але ті спроби покінчилися цілковитою невдачею. Під господарчим оглядом кольонізація Перу не має ніяких виглядів. Рахувати на те, що можна там плекати каву чи бавовну на експорт, треба вважати наївним пляном. Бо всі ті плоди треба транспортувати через Бразилію, в якій, як знаємо, стільки кави і бавовни по маґазинах, що самі бразилійці топлять її в морі. Наслідком недостачі шляхів і далекої віддалі, конкуренція з бразилійськими плодами виключена. Лишається ще гебанове дерево, але експльоатація цього дерева в перувійському пралісі дуже тяжка і лише добре заакліматизовани індіяни надаються до тієї праці. Польський кольоніст міг би вдоволитися тільки тим, що для себе випродукував би, а про збут і мріяти не міг би.

Проф. Семірадський заявився радше за пляновою кольонізацією Парани й Патаґонії, де кліматичні умовини кращі, де є вже кольонізаційна традиція і де кращі вигляди для еміґранта. Думка проф. Семірадського найшла загальне признання і Державна Еміґраційна Рада заявилася за припиненням дальшої кольонізації Перу.

Союз Суспільних Орґанізацій Опіки над Еміґрантами.

Товариство Опіки над Еміґрантами у Львові було покликало до життя окреме тіло під назвою Міжсоюзної Ради Товариства Опіки над Еміґрантами, що на терені трьох східньо-галицьких воєвідств вело провід у ділянці суспільної опіки над еміґрацією. До цієї Міжсоюзної Ради входили теж представники Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.

З огляду на те, що в останніх часах стала актуальною справа співпраці Міжсоюзної Ради в Еміґраційному Домі, Міжсоюзна Рада мусіла переміниться в статутарне товариство, що оформилося в товаристві „Союз Суспільних Орґанізацій Опіки над Еміґрантами".

Перші конститууючі збори цього товариства відбулися у Львові дня 8. травня ц. р. при участи делеґатів усіх суспільних товариств опіки над еміґрантами зі Львова і цілого краю. Зборам проводив проф. д-р Семірадський, іменем уряду привитав д-р В. Вишинський. По полагодженні всіх передвступних формальностей, вибрано президію Ради Союзу в такому складі: президент проф. д-р Семірадський, І. віцепрез. дир. М. Заячківський, II. віцепрез. д-р М. Шенфельд, І. секретар о. д-р І. Степа, II. секретар д-р В. Константинович. До ревізійної комісії вибрані: д-р К. Савецький, С. Фоґльова, С. Радзиминська, о. канонік Стек із Станиславова і п. Гелер.

До управи Союзу намічені: голова ред. Лясковницький, заступник д-р А. Говикович, секретар проф. Вуйцік, заступник д-р Мельцер, касієр д-р Дренґевич; заступники о. д-р Обертинський, О. Скочилясова, М. Донцова, Лукасевичева і проф. Зенс.

На загальних зборах порушено цілу низку справ, які передано до оконечного вирішення президії. Крім цього проф. д-р Семірадський і дир. М. Заячківський складали звіт із засідання Державної Еміґраційної Ради.

З наукового життя на чужині.

Реферат проф. С. Шелухина на зборах правників.

З 25—30. серпня 1930 року в Празі відбувся 10. карний міжнародній конґрес, на якому було коло 800 учасників з ріжних країв світу. Від правничого факультету Українського Університету в Празі брали в цьому зїзді участь проф. О. Ейхельман і проф. С. Шелухин. На академічнім засіданні Колеґії професорів факультету права і суспільних наук Українського Університету у Празі, дня 13. березня 1931 року професор С. Шелухин складав реферат про працю того зїзду.

Було чотири секції для питань: законодавства, адміністрації, попередження і неповнолітности. Загальні збори розглядали праці секцій і приймали резолюції в імені зїзду. В секціях поставлено по три питання у кожній. З них відкладено на слідуючий конґрес тільки одно питання, а саме дуже спірне питання про можливість скасування ріжнородних кар через позбавлення свободи і встановити одну кару.

Докладчик зреферував усіх 12 питань. В 1-ій секції особливо поважним було питання про уніфікацію у кодексах основних принципів карного права, межі її і способи переведення. Над цим питанням вже працювали ріжні інтернаціональні орґанізації. Ліґа Націй трактувала цю проблему в рямках міжнародного карного права і обмежилася спільними правилами видачі. Пенітенціонарна міжнародня комісія виробила типовий договор про видачу злочинців, але Міжнародня Асоціяція гадає, що можна йти далі і підчас своїх конференцій у Варшаві в 1927 і в Римі в 1928 рр. присвятила багато уваги питанню про уніфікацію карного права взагалі. Конгрес у Празі виніс резолюцію: Є бажаним уніфікувати основні принципи карного права для полекшення боротьби держав проти злочинности і для утворення одної бази для науки карного права в цілому світі. Але перевести це так, щоби не позбавити карне право в ріжних країнах необхідної для нього внутрішньої сили, яка належить йому з історичного розвитку народу. Ця справа вимагає єднання держав і глибшого досліду.

В другій секції розглянено питання: 1) які правила ввести в систему істнуючих законів для переведення кар, кладучи в основу ідею моральнього виховання, поправи і привернення до нормального доброго стану, а також, як досягти, щоби засуджений, вийшовши на волю, міг би чесно заробляти на прожиток?

2) Як треба організувати наукове й професійне виховання пенітенціонарного персоналу адміністрації й дозору, які треба ставити вимоги цьому персоналові і як досягти найкращого підбору його?

3) В якій мірі і яким способом вживати режиму ізоляції в одиночних камерах із режімом пробування в спільних кімнатах?

У третій секції особливу увагу присвячено питанням про відкладення присуду суду й умовне звільнення від кари та розглянено питання колізії інтересів, коли виникає потреба рахуватися з минулим засудженого, особливо коли

для звільненого треба підшукати працю, а патрон і робітники знають, що особа, яка потрібує праці, сиділа в тюрмі.

В резолюції висловлено побажання впливати на думку громадянства і зацікавити його нести на думку громадянства і зацікавити його необхідністю прийти на поміч відбувшому кару — жити чесно і не збитися на кривий шлях. Визнано необхідним реґляментувати реґабілітацію законом.

Четверта секція розглядала питання про дитячу злочинність, боротьбу з нею і про особливі суди для недолітків.

Зїзд держався весь час у площі практичного переведення справ і мало присвятив уваги теоретичним питанням.

Після докладу відбувся надзвичайно оживлений обмін думок.

—o—

Детронізований король про еспанську республику.

Підчас свого побуту в Льондоні б. еспанський король Альфонс XIII. у розмові з журналістами сказав: „Твердо і рішуче я рішив не робити новому республиканському урядові ніяких перешкод в його роботі. Цей уряд я вважаю і моїм урядом. В будучині я докажу еспанській республиці мою льояльність супроти неї. Не хочу, щоби монархісти підшивалися під моє імя приготовляли проти еспанської республики монархістичну революцію. Всі мої б. старшини повинні присягнути новому урядові. Монархія в Еспанії скінчилась з волі народу, і я не думаю цій волі противитись.

З життя наших установ.

Діяльність Т-ва „Ощадність“ у 1930 р.

Дня 24. квітня ц. р. відбулося в салі засідань Центробанку засідання Надзірної Ради Товариства „Ощадність“ для господарности і добробуту у Львові. Нарадами проводив голова Товариства д-р Михайло Волошин.

Рахунковий звіт з замкненням рахунків і білянсом за 1930 р. з поясненнями поодиноких позицій білянсу і рахунку зисків і страт предложив заст. директора Центробанку М. Кисілевський. Попередні білянси замикало Товариство зі стратою, що було зовсім зрозуміле, бо воно не мало зисків, а видатки на пропаґанду, брошури, летючки і т. д., мимо безплатної праці членів Дирекції Центробанку і Ревізійного Союзу, потягали за собою всетаки поважні квоти. Рік 1930 замкнуло Товариство по покритті попередніх страт навіть невеличкою надвижкою, а це завдяки даткам на ту ціль з боку наших Центральних Установ.

Другий звіт з діяльности Товариства за час від останнього засідання Надзірної Ради предложив гол. дир. Товариства д-р Кость Левицький. На вступі референт зазначив, що час від останнього засідання Надзірної Ради до сьогоднішнього не був сприятливий для акції за поширення ідеї масової ощадности, бо на цьому шляху стануло дві тяжкі перепони: загальна економічна кріза та відомі пацифікаційні події. Мимо цього Управа і Надзірна Рада Товариства стануло на тому становищі, що не зважаючи на перепони не можемо переривати пропаґанди за загальною масовою ощадністю, бо вона не може занепадати, а мусить все поширюватися як живий ідейний клич, що має бути підоймою в економічному і культурному розвитку нашого народу.

Відтак референт представив обхід Свята Ощадности у Львові і на провінції. Далі що до організації Т-ва „Ощадність“ підніс, що зразу по повітових осередках творилися Відділи Т-ва „Ощадність“ і вони мали за обовязок витворення збірниць ощадности по селах і місточках. Зчасом формація організації Т-ва „Ощадність“ змінилася, а саме за ініціятивою Ревізійного Союзу засновують у повітових центрах організаційні колеґії, в котрі ввійшли відпоручники всіх видів кооперації для спільної організаційної праці: основування кооператив усіх видів та пропаґанди ощадности зокрема. Наші збірниці перемінилися або переміняються на сільські кредитові кооперативи, а нові збірниці стають завязками дальших кредитових кооператив.

Додаток до ГКЧ. п. н. „Ощадність“, який виходить кожного місяця, містить у собі статті найвизначніших прихильників ощадностевого руху і кооператорів з краю, а також дописи з краю про рух у ділянці ощадности.

Обговорюючи висліди праці Т-ва Ощадність, референт вказав на великий зріст кредитових кооператив у краю, які доходять до 450; на зріст вкладок ощадности, хоча екон. відносини дуже погіршилися, а дальше на зрозуміння і заінтересування акцією ощадности широких кругів нашого громадянства.

Над звітами виввязалася дискусія, в якій як перший забрав голос директор Ревізійного Союзу І. Филипович а відтак Голова Ревізійного Союзу інж. Юліян Павликовський. Останній з радістю приняв до відома звіт Дирекції з діяльности за 1930 р., признаючи Товариству зі своєї сторони великі успіхи в напрямі ширення ідеї ощадности та організації кредитових кооператив. Крім того зазначив, що дві галузі української кооперації виказали в останніх роках свій поважний розвій, а саме молочарські кооперативи на чолі з Маслосоюзом і кредитові (щадничо-позичкові) кооперативи на чолі з Центробанком і Т-вом „Ощадність“.

Їх розвій іде вправді поволи, але певно, кооперативи ростуть з долу вміру запотребування і відповідного підготування даної місцевости. Спокійно можемо дивитися на цю реформаторську акцію в нашій кооперації, бо бачимо, що ідемо вперід, що заіснувало в краю масове пожадання отсих кооператив і що ця суспільна акція принесе бажані овочі.

По переведеній дискусії, в котрій забирали голос майже всі присутні та по затвердженні і підписанні білянсу за 1930 рік порішено відбути Загальні Збори Товариства в дні 4. червня 1931 р. в год. 5. попол. в салі засідань Центробанку.

УНЕВАЖНЕННЯ ВИБОРІВ.

Найвищий Суд признав протест Строн. Народового проти виборів у 9. окрузі (Плоцьк) і уневажнив вибори в тій окрузі. Так утратило мандати пять послів: 1 із Стр. Людового, 2 ППС, 2 ББ.

ПРИ ВІЙСЬКУ НЕМА ЗНИЖКИ ПЛАТНІ.

У звязку з ухвалою сойму в справі 15 проц. знижки платень 1. травня стягнули були той додаток і військовим при виплаті платень. На нараді представників мін-ства військових справ і скарбу при участи правн. знавців ствердили, що той додаток військовим стягнули неправно, бо сойм не уповажнив у соймі законі уряду стягати той додаток і військовим. У звязку з тим вислідом конференції появився приказ мін. військових справ Пілсудського, який приказує стягнений додаток військовим звернути. Заг. сума того додатку виносить 35. міл. золотих. У бюджеті на платні для фахових військових ухвалено 250 міл.

Є ВБИВНИК КАПІТАНА Й СЕРЖАНТА?

У звязку з убивством кап. Лопатки та сержанта Бройка поліція зі Сарн перевела ревізію в хаті Бор. Мельника в Рафалівці. Кажуть, буцімто в нього найшли револьвер, якого кулі відповідають величині дір у вагоні, та закровавлену камізольку. Сліди біля хати вказують, що вбивники скрилися були в Мельника, а потім втекли у ліс. Арештований Мельник не признається до вини.

ВБИВСТВО.

У селі Слобідка (пов. Заліщики) парубок Рудик любився в гарній дівчині. До тієї дівчини залицявся й 20-літній парубок Смеречинський. Коли Рудик застав Смеречинського в хаті дівчини, вибив його по лиці. Смерчинський вбив кинжалом Рудика й сусіда Вітковського, який прибіг на поміч.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

Успіх Бріяна.

Дня 8. травня в парляменті промовляв міністр закордонних справ Бріян. Він м. ін. сказав, що як почав після війни мирову політику, мав багато перешкод. Неодин на його місці уже покинув би. Бесідник видержав на становищі. Покладав усю надію на Лігу Націй, тоді ще діточу інституцію, від якої тепер залежить доля всього світа. Ліга полагодила вже тоді конфлікт у справі Гор. Шлеська. В справі злуки Австрії з Німеччиною треба заждати, що скаже Ліга Націй.

Велику промову в обороні Бріянової політики виголосив Еріо. Проти промовляли Франклін Буйон, Блюм і Марен, який домагався уступлення Бріяна.

У голосуванні за урядовою заявою заявилося 430 послів, проти 52.

ВІДПОВІДЬ МІН. КУРЦІЮСА НА ПРОМОВУ БРІЯНА.

У салі берлінського готелю „Адльон“ на бенкеті представників закорд. преси були канцл. Брінінґ, мін. закорд. справ Курціюс і представники дипл. корпусу. Курціюс заперечив начеб виступ нім. і австр. уряду у справі митної унії був невластивий. Оба уряди заздалегідь повідомили про це інші держави. Міністр сподіється, що справу унії обговорюватимуть спокійно й річево. Закид, що за митною унією скривається нім. політика перемоги є доказом недостачі зрозуміння господарського положення Німеччини й Австрії. Унія не обмежує незалежности Австрії. Оба уряди ждуть спокійно сесії Ради Ліґи.

ВІДПОВІДЬ ЕСПАНСК. УРЯДУ ТРОЦЬКОМУ.

Замора поручив еспанському послові в Туреччині повідомити Троцького, що постанову в справі його поселення в Еспанії відложили.

—o—

СПОРТ

ТОВАРИСЬКІ ЗМАҐАННЯ.

УКРАЇНА—ГАСМОНЕЯ 3:2 (2:1).

Ці товариські змагання мали дуже товариський характер, бо обі дружини, маючи на увазі тяжкі змагання за мистецтво, які чекають їх у найближчий четвер і неділю, цілком не напружувалися і „грали на піхоту“. Україна грала в резервовому складі без Романа, якого заступив Сич, на місці Борсука грав Шиналь, а замість Петрова — Лисик. Гасмонея в повному складі, тільки без Редлера. В першій половині замітна перевага України, яка стрілила в тому часі два ґолі (Гоцький і Кобзяр), а Гасмонея одного. В другій половині більше з гри мала Гасмонея, яка старалася за всяку ціну вирівняти, що їй удалося з вільного, битого Штаерманом. В Україні найліпший напад, зате Грещук на обороні і Калецький на воротах дуже слабі. Лисик надсподівання видержав темпо до кінця і стрілив в останніх мінутах гри рішаючого ґоля. Суддював кап. Кунічак.

ПОҐОНЬ—ЧОРНІ 2:1 (0:0).

Змагання між Поґонею і Чорними закінчилися незначною перемогою Поґоні. В першій половині Чорні мали перевагу, однак не зуміли її використати. Суддя п. Земан. Видців ок. 3000.

Львів. Бяли Ожел—Світезь 3:2 (2:0).
Львів. Сокіл II.—РКС 1:0 (1:0).
Львів. Зеніт—Рекорд 2:0 (2:0).
Краків. Південь—Полудне 5:2 (2:1).
Станиславів. Гірка—Пролом 1:0 (0:0).
Станиславів. Ревера—Ґакоах 3:2 (1:2).
Стрий. Поґонь—Репр. клюб. кл. Б. 1:1 (1:0).
Тернопіль. Поділля—Тім кл. Ц. 6:0.
Рівне. Лехія—Репр. Волині 5:2 (1:1).

УКРАЇНА—СОКІЛ II.

Найближчі змагання за мистецтво А-кляси розіграє Україна з Соколом II. в четвер 14. травня в год. 5. пополудні на грищі Сокола-Батька.

З Львівського Клюбу Ситківкарів.

Львівський Клюб Ситківкарів у Львові подає до відома, що з днем 5. травня ц. р. віддав теннісові корти при вул. св. Войтіха до вжитку своїх членів. Члени, які мають охоту вписатися до Клюбу, зволять зголоситися до заряду кортів при вул. св. Войтіха. Внутрішньо-клюбовий челендж відбудеться між 23. травня і 16. червня; змагання за мистецтво Львова при кінці червня.

—o—

НОВИНКИ

— **Паломництво до Риму** під проводом Преосв. еп. д-ра Бучка і ред. „Мети“ п. В. Кузьмовича виїхало в суботу в 11. год. рано в числі понад 30 осіб. По програмі паломники мали вислухати в неділю торжественної Служби Божої в церкві св. Варвари у Відні, яку відправив Преосв. Бучко, а потім виїхати в дальшу дорогу.

— **Охоронне щіплення** проти віспи в „Порадні Матери“ при вул. Ходоровського 15. зачинається **дня 11. травня.** 2003

— **Подяка. Вязні,** що після процесу 7 українців з Волиці Комаревої, пов. Сокаль, вийшли на волю, на цьому місці складають подяку оборонцям д-рові С. Шухевичеві, д-рові С. Старосольському і д-рові С. Шевчукові щиру подяку за успішну оборону. Рівночасно дякують п. Киншеві Зеновієві за сердечне відношення до них підчас 6 місячного побуту в тюрмі, Кордюкові, Р. Сушкові, Мигулові і Бардахівському, як і вязневі Мих. Чайківському за миле товариство та Ласійчукові Вас. і Дачишинові, Лахмі, Василеві Шведові, Мик. Левицькому й Волод. Чоловському, Дм. Вирсті, Прок. Матійці, Б. Кравцеву, В. Андрущакові і Б. Пауковї. — **Петро Махіброда, Іван Іванчин, Омелян Омелян, Василь Покотило, Іван Гарасан.**

— **На карти „Рідної Школи“, що звільняють від алькогольних напоїв з нагоди Празника Воскресення Христового,** зложили в золотих отсі Вп. Громадяни(ки): з **Кракова:** 5: інж. Коритовський Роман; по 4: пані Солчанюкова, інж. Юзвяк Юрко; по 3: о. Хрущ Павло, Гловяк Михайло, інж. Мохнацький Яр.; по 2: п-і Гогульська, Яремкевич, Цибяк Лев, п-і Мехова, Новосільський Степан, Шарий Михайло, проф. Богдан Лепкий, п-ні Пронців; з **Ходорова:** 10: купець Саляк Михайло; 6: робітник Піхур Н., по 5: радн. Саляк Олександер, радн. Ніжанковський Іван, о. Довгий Яків, адв. д-р Стронціцький Андрій, адв. д-р Троян Корнило, купець Саляк Олександер; по 3: уряд. Сохан Антін, уряд. Якимишин Остап, Сидорчук Осип, Лозинський Іван, Ластовецький Казимир, Долинський Володимир, Гловяк Михайло, уч-ка Сидір Теодора; по 2.50: власник пекарні Пеленський Роман, інсп. Бачинський Семен; по 2: дир Василик Семен, Туркевич Станислав, Троян Северин, купець Джулин Тадей, Коцовський Микола, Кордуба Теофіль, робітник Ткачук Іван, Стасишин Олександер, Баковський Петро, Кудлик Теодор, Цвик [illegible], Лижник Василь, купець [illegible]

ський Микола, д-р Яросевич, купець Калинський Стан., дент. Гандльова Галя, Швайко Йосиф, купець Закалик Мих., Демчишин Олександер, вл. реставр. Копитко Йосиф, будівн. Геванський Йосиф, Чорний Йосиф, ветер. Пеленський Ярослав, столяр Семигинівський Пилип, листар Стирановський Михайло, Головенко Дмитро, інж. Костів Василь, Гаврилюк Никифор, купець Данцева, Добжанська Марія, учит. Василик Ів., Гузар Петро і Шудравий. — Хто слідуючий?

— **Самовбивство у Львові.** При вул. Курковій 35. Михайло Шик, 33-літний робітник, хорий на чахотку, вийшов на 4. поверх і скочив з балькону на вулицю та згинув на місці. Покійний, як хорий на груди, не міг заробляти і в останніх часах жив у важких матеріяльних умовах.

— **Уневажнення податкових залеглостей.** З Варшави подають, що міністерство фінансів виготовляє проект уневажнення податкових залеглостей і кар за них за давніші роки. Розпорядок у цій справі появиться в найближчих днях.

— **Пожежі.** У Вербянах, пов. Яворів, з невідомих причин згоріло 70 моргів ліса. — В Долматі у присілку Догнич у Жовківщині згоріло 11 господарств.

— **Доляри лакома річ.** Узброєні в револьвери бандити напали на дім Арона Файгера в Яворові, пов. Косів і стероризувавши стріляниною мешканців, зрабували 195 долярів та 320 золотих. Бандити втікаючи, загубили револьвер. Поліція шукає за учасниками нападу.

— **Процес безробітних.** Окружний суд в Сосніві судить 2 безробітних, які в Заверці напали на маґістрат, здемолювали льокалі і камінням набили урядовців. Підчас того нападу поліцаї розганяли безробітних, а робітники ранили кількох поліцаїв. Крім того тоді згинула одна особа від кулі. До розправи покликали 98 свідків.

— **Польська соціялістка перед польським судом.** Перед варшавським судом почався процес проти діячки ППС д-ра Будзінської-Тиліцької, обвинуваченої за участь в кривавих маніфестаціях 14. вересня 1930, які уладив „Центролів". Перед трьома місяцями обвинувачена дістала атак серця і тоді розправу відложили. Тепер обвинувачена признається, що промовляла підчас демонстрації в обороні демократії, потім провадила жінок, що брали участь в демонстрації. Поліція розганяла демонстрантів і тратувала кіньми жінок. Процес потреває кілька днів.

— **Вбили жінку кольоніста.** В Рожбоках у Виленщині невідомі особи напали на дім польського кольоніста Тарасевича і вбили його жінку Янину. Самого Тарасевича не було тоді дома. Тарасевичеву мучили в нечуваний спосіб, палили її волосся, ранили, а потім аж вбили на смерть.

— **Месть жебрака.** В селі Ґлове коло Лодзі жебрак Каршевський просив господаря Малецького приняти його на нічліг. Господар вигнав його з дому, а жебрак вечором підпалив його дім, від чого згоріло ціле село.

— **Смерть визначного славіста.** На днях помер у Бонн н. Р. професор тамошнього університету Карло Леопольд Гец (**Goetz**). Покійник уродився 1868-ого р. в Карльсруге, студії відбув у Бонн і Берні, крім того часто подорожував по славянських краях. Був доктором теольоґії, фільософії і прав (**honoris causa**). З праць Геца в німецькій мові замітніші: Історія славянських апостолів Константина і Методія (Ґота, 1897), Київська Лавра як культурний центр передмонгольської Руси (1904), Памятники церковного права та історії культури в давній Руси (Штутгарт 1905), Держава і церква в давній Руси (Ваймар 1908). Розголос здобув собі своєю знаменитою 4-томовою „Руською Правдою" (Штутгарт 1910—1913). В повоєнних літах викладав між іншим і граматику української мови, був також протектором організації студентів чужинців на Бонськім університеті і на тім становищі ставився прихильно до українців — **Неславіст.**

— **Жертви нужди.** Д-р Шехнер, лікар у Знаймі в ЧСР дістав від своєї пацієнтки М. Петер лист, у якім вона пише, що через нужду застрілить себе, дитину і свою матір. Лікар повідомив про це поліцію і справді в домі Марії Петер найдено 3 трупи, між ними трупа 9-літньої дитини Еріки.

— **Друкарські помилки.** В „Ділі" ч. 101. за 9. травня у статті „З голосів української преси" в замітці „Пресовий фонд „Свободи" 7. рядок знизу замість „Іван Літинський (Львів) 5 зол." через друкарську помилку здоволено „Іван Літинський (Львів) 5 золотих".

З концертової салі.

Концерт присвячений творчости Стеценка.

Заходом Т-ва „Львівський Боян" відбувся 4. ц. м. в салі Лисенка концерт, присвячений творчости покійного композитора Кирила Стеценка. Крім мішаного хору „Львівського Бояна" співав ще муж. хор Т-ва „Сурма", а як солісти виступали: концертова співачка М. Кравцева, декляматорка Н. Юрчинська і скрипак Б. Левицький.

Розпочався концерт вступним словом д-ра Ст. Людкевича, в якому він змалював найважніші етапи в розвитку таланту і творчости Стеценка, переплітаючи свій цінний реферат особистими споминами і спостереженнями, винесеними з часу свого побуту й зустріч зі Стеценком у Києві. Реферат д-ра Людкевича заслуговував би на опублікування.

Хор „Львівського Бояна", що виступав у доволі поважному числі під диригентурою п. І. Гриневецького, відспівав такі композиції Стеценка: „Сійтеся, квіти", „Усе жило, усе цвіло", „Колискова пісня", „Сон", „Хмари" і „Сонце на обрії". Деякі з тих пісень виконувано у Львові вже нераз, інші вперше. Найкраще враження викликала оригінальна „Колискова пісня", в якій сопранове сольо виконала п-і М. Кравцева, а сольо скрипкове п. Богдан Левицький. Хор „Львівського Бояна" вишколений був у загальному солідно і співав зовсім поправно.

Два твори Стеценка („Бурлаку" і „Прометея") відспівав хор Т-ва „Сурма" під проводом п. І. Охримовича. Хор підготовлений був дбайливо і вивязався зі свого завдання, як завсіди, дуже добре.

Щодо виступу солістки п-і Меланії Кравцевої, яку ми мали нагоду почути у Львові вперше, то він випав наскрізь щасливо. П-і Кравцева відспівала три композиції Стеценка: „Ой чого ти тополенько не цвітеш", „Зустрітися, щоб зразу розлучитись" і „Вечірню пісню". Голос п-і Кравцевої — сильний, металічний сопран, подобався львівській публиці загально. Колиж він у деяких позиціях звучав трохи за різко, то це мабуть тому, що співачка, не знаючи акустики салі Лисенка, не вміла його у відповідних місцях стушувати.

Тепла згадка належиться і п-і Н. Юрчинській, що виробилася у нас в останніх часах на одну з перших декляматорок. Її мельодеклямації „Спи, синку мій" і „Сосна" (обі на слова Олеся й музику Стеценка) виконані були з великою ніжністю і з повним зрозумінням інтенцій композитора.

Акомпаніямент при фортепяні до цих мельодеклямацій і до співаних творів мав проф. Б. Кудрик.

Фреквенція концерту потерпіла дещо не тільки через нинішню крізу, але й через те, що в тому самому часі заповіджені були два виступи Голинського в театрі і вечір О. Руснака.

І. Н.

Концерт Ореста Руснака.

Дуже милого гостя витали ми між собою, а саме члена німецьких опер п. Ореста Руснака, родом з Буковини, що після свого концерту у салі національного театру в Чернівцях (2. ц. м.) приїхав до Львова, де виступив теж з власним концертом. Концерт той (7. ц. м.) пройшов, як ми вже коротко повідомляли, з великим мистецьким і незлим касовим (якщо взяти під увагу нинішні тяжкі часи) успіхом.

Програма концерту О. Руснака складалася з трьох частин. У першій почули ми композиції авторів українських, у другій і третій — арії з опер в мовах німецькій, італійській і чеській. Якнебудь співак незвичайно подобався як виконавець творів українських, то голос його заблестів справді щойно в аріях і творах чужинних композиторів, у яких він імпонував не тільки своїм богатим голосовим матеріялом, але й його вишколенням, інтеліґенцією та великим зрозумінням техніки співання.

З українських композиторів співав Руснак О. Нижанковського, „Минули літа молодії", Лисенка „У досвіта встав я", Барвінського „Ой поля, ви поля" і Людвикевича „Спи, дитинко моя". Як наддатки співав ще при кінці „За думою дума" і „Як я був молодий". Може не у всьому можна погодитися з інтерпретацією Руснака, може не всюди були видержані темпа, та проте треба признати, що мало є таких співаків, які так близько підходилиб до інтенцій твору і його автора, як саме він. А такої знаменитої інтерпретації, як у композиції „За думою дума", ми — признаємося — досі ще ніколи не чули.

З чужих творів чули ми арії з опер: „**Afrikanerin**", „**La Gioconda**", „**Tosca**", „Продана наречена", „**Zauberflöte**", „**Don Juan**", „**Manon**", „**Faust**", „**Wilhelm Tell**", а як наддатки всім відомі арії з „Аїди" („Божеська Аїдо") і з „Ріґолетто" („Жінка змінлива є"). Як сказано, щойно тут заблестів уповні прегарний голос Руснака, яким він підбив собі всю без виїмки авдиторію, що по береги виповнила салю Лисенка. А підбив він публику всіми тими прикметами свого голосу, які запевнили йому мистецьку карієру на чужині.

Основні прикмети голосу Руснака такі: це тенор вирівнаний у всіх позиціях з наскрізь ліричним забарвленням, при чому співак орудує ним з надзвичайною легкістю, а всі переходи від фортіссімо до пяніссімо й навпаки відбуваються у нього якось так ніжно, мягко й тепло, що все те просто захоплює. Особливо імпонуючі у співака пяніссіма, при яких він, у противенстві до інших тенорів, зовсім не мучиться; імпонує у нього також техніка віддиху, яка дозволяє йому без ніякого напруження стягати й розтягати голос, здається, у безконечність. Словом: голос Руснака блестить своєю краскою і вишколом у всіх позиціях, зокремаж у високих тонах, де він поборює всі труднощі так свобідно й легко, начеб їх зовсім не було. Тому зрозуміла річ, що розентузіязмована публика дякувала мистцеві по кожній точці гураганом оплесків, а при кінці не хотіла з ним ніяк розпрашатися, так, що він співав ще цілу низку наддатків.

Акомпаніямент мав у своїх досвідних руках наш музик і компоніст, д-р Н. Нижанковський. Своїм дискретним, вдумчивим, глибокоінтеліґентним фортепяновим супроводом партиципує він теж поважно у великому успіху того гарного вечора.

І. Німчук.

Дописи.

СТРИЙ. **(Стрийське староство й оборона прав нашої мови).** Стрийське староство карним ореченням з 24 лютого 1930 р. ч. XI 312 покарало о. Романа Левицького, пароха в Дідушицях Мал., гривною 50 зол. або 2 днями арешту за предложення метрикальних виказів в українській мові. Проти того оречення відкликався названий парох до суду в Стрию і суддя в дні 15. жовтня 1930. до ч. опр. Кал. 370/30 потвердив оречення староства щодо вини, а щодо кари, то змінив її в той спосіб, що не 50, а 10 зол. кари наложив на обжалованого. Зазначую, що вирок запав 15. X. і судові було відоме тоді оречення Найв. Суду з 24. V. 1930. С. З. К. 686/29, бо обжалований на це оречення в своїй обороні покликувався. Хоча зрештою засуджений тільки на 10 зол. кари, о. Левицький вніс проти того вироку касацію (зложивши 100 зол. на кавцію). Касаційна розправа відбулася дня 5. березня 1931. до ч. спр. нр. II. З. К. 1128/30. Касаційний суд ухилив заскаржений присуд і обжалованого о. Романа Левицького уневиннив. Мотиви: обжалований боронився також тим, що, перекладаючи метрикальні виказы в своїй матірній мові, робив це на поручення своєї влади, а саме: Митрополичого Ординаріяту; в тім стані річи, котрого оспорений присуд не квестіонує, брак основи до приняття, що мотивом ділання обжалованого була охота вираження „нехеньці" правительству і легковаження заряджень державної влади, а тимсамим брак в учинку обжалованого предметового і підметового єства йому закиненого вчинку. Тому Найв. Суд ухилив оспорений присуд і уневиннив обжалованого. І здавалося, що наболіла справа оборони прав нашої мови авторитативно в нашу користь полагоджена. Тимчасом стрийське староство ореченням з 18. квітня 1931. нр. IV. 18/6 знова розіслало всім парохам стрийського повіту наказ переписуватися в справах метрикальних і метрикальні викази зладжувати в державній мові під загрозою кари в сумі 50 зол. Проти тих оречень наші парохи знова вносять відклики.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. **(Курс для учителів теребовельського повіту. — Загальні Збори філії „Сільського Господаря" в Теребовлі).** В днях 30. квітня і 1. травня ц. р. відбувся в Теребовлі дводневний курс для учителів теребовельського повіту. Викладали два „специ" зі Львова й один з Тернополя. Темою викладів була громадянська праця учительства серед народу. Учитель повинен — по словам урядових прелеґентів — працювати в організаціях економічних, як: касах, кооперативах; в ділянці позашкільної освіти: в читальнях і на полі тілесного виховання. Ба, що більше! Учитель повинен давати ініціятиву до таких організацій, оскільки таких на місці нема. Учитель повинен підховувати, підучувати зпоміж селян таких провідників, які би заняли його місце, якщо він мусів би з того села вибратися. Виклади були фахові, без звичайного в таких випадках шовіністичного забарвлення. Шкода тільки, що ті гарні слова урядових прелеґентів так мало відповідають дійсности. Якщо котрий з учителів українців почне працювати в читальні чи кооперативі, то зараз на нього кривим оком дивляться. Наші учителі (слухачі тих курсів) повинні добре затямити собі гарні слова прелеґентів, які казали, що учитель, навіть поляк, повинен працювати в українських інституціях, якщо село українське („руське"). Нині вже повинні знати наші учителі, що праця серед народу є обовязком, нині вони мо-

жуть покликатися на авторитеті слова пред- ставників Кураторії, сказані в часі викладів. Може це поможе отрястися деяким нашим учи- телям з того страху, який їх тепер окутує, а на- слідком якого з більше як сорок учителів у- теребовельськім повіті тільки 18 є членами „Просвіти", і то вкладку платить не більше як половина з того. На закінчення курсів дякував прелегентам від учительства теребовельського повіту заслужений український діяч, управитель школи в Кобиловолоках п. Ковальський Павло. Дня 21. квітня п. р. відбулися у нас Загальні Збори філії „Сільського Господаря". Зі звіту довідуємося, що в теребовельськім повіті є 23 кружки „Сільського Господаря". Агрономічну працю веде інж. агроном Радловський Володи- мир. Найбільше активними є кружки в Могиль- ниці, Ласківцях, Романівці, Дарахові, Глещаві, Гумнисках, Кобиловолоках, Застіночій й Тере- бовлі. Побіч досвідних піль ведено інтенсивну освітньо-організаційну працю. Влаштовано 8 сіль.-господ. курсів від 4-ох до 14-ох днів, а саме: Могильниця 14 дн., Ласківці 8 дн., Теребов- ля 7 дн., Кобиловолоки 10 дн., Романівка 8 дн., Бинявка 8 дн., Глещава і Лошнів по 4 дні. Пре- легентами були: інж. Радловський, дир. Павло Ковальський, ветеринар з Будзанова д-р Антін Базар. Крім того було запрошених ще двох спе- ців зі Львова: інж. Боровський та інж. Дубрів- ний. За 1930 рік виголосив повіт. аґроном в часі своїх поїздок 53 сіль.-господ. рефератів з ріж- них ділянок аґрономії. На курси ходило 480 осіб обох полів, пересічно 60 осіб на курс. До- свідна праця в повіті представлялася так: Вес- ною 1930 р. заложено в повіті 23 досвідні поля зі штучними навозами. Рільничий курс вели се- ла: Ласківці і Могильниця; результати осягнені на повітовій виставі були вдоволяючі. Наші го- сподарі дістали премії, як: поросята, плянети, трокарі й ін. Також заложено 23 досвідні поля озимини на 1931 р. Взято 7 прібок землі з ріж- них характеристичних місць повіту і вислано до аналізи до Гамбурга. Висліди передано се- лянам. На весняний сезон заложено 26 досвідів з 5-ма ріжними штучними погноями, 3 досвіди на луки й пасовиска і взято знова 6 прібок землі до аналізи квасности грунту. Вводиться расові кури, а саме: кармазини і плімутроки. В 1930 р. було в праці кілька місяців перерви з приводу пацифікації. Треба зазначити, що, не зважаючи на крізу і депресію, агрономічна праця, ведена в повіті, видає таки свої наслідки. Селяни все більше цікавляться досвідними полями і раз- ураз шукають фахової поради. На біжучий рік вибрано головою філії дир. Павла Ковальського.

Д-р Ст. Годований.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

І. Свенціцкий: МИКОЛА ГОГОЛЬ, передрук з „Нового Часу". Наклад автора, Львів 1931. З друкарні Беднарського.

Юра Шкрумеляк: ІСТОРІЯ ПРО МАЛОГО МУКА. (За Вільгельмом Гауфом). Образки Едварда Козака. Львів. Накл. Видавництва „Світ Дитини" 1931, ст. 48.

П. П. Золотолипа: ШЛЯХ вірші. Прага 1931. Вид-во „Сієста", ст. 70.

UKRAINE — THE SOREST SPOT OF EUROPE. By Wasyl Swystun. Published by Ukrainian Information Bureau Winnipeg, Canada 1931. Стор. 68. форм. 8°.

D-r Edvard Benes: „DAS ÖSTERREICHISCH DEUTSCHE ABKOMMEN. „Orbis" Verlag Prag XII. 1931. Стор. 90.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ і ЗНАННЯ, популярно-науковий журнал „Просвіти" Львів, травень 1931. Ч. 8. Зміст: І. К. Середмістя у Львові, Б. Л.: Теплові централі; М. Лотоцький: Мурини в Америці; д-р Блатний: Здоровля хатних рослин; Е. Вережник: Сила та матерія; Літаючі шурі; О. Терлецький. Мистецька школа в Бойроні; Ф. Кан-Вербяний: Нові думки про сон; І. Ваґнер — М. Черкавський: Адамове яблоко; І. Раковський: Найновіші думки про утворення світу; Всячина; Хроніка.

BULLETIN MENSUEL de Renseignements economiques et sociaux, Rome impimerie de l' institut international d' Agriculture 1931. Avril, Nr. 4.

НОТИ.

В. Безкоровайний: УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з фортепяном. Ч. І.—VIII. Золочів-Львів. Стор. 6.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 9. травня 1931 р.: масло експортове і десерове пріма 4·50 зол. за кільо; молоко 36—38 сот.; літра сметани 1·60 зол., копа яєць 4·50—4·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок, 11. травня, година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Понеділок, 11. травня, година 7·30 веч. „Гедда Габлер".

Малий Міський Театр:

До 11. травня театр нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Приборкана гостроуха" на осн. Шекспіра (Мері Пікфорд, Дуґляс Фербенкс).

КАСІНО: Звукова фільма „Про що мріють дівчата", „Яркоцвітні мотилі".

КОЛЬОСЕИ: Звукова фільма „Відкіля вороття немає".

ЛЕВ: Звукова фільма „Мароко".

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Тайна Гавани", „Тріюмф кохання".

ОАЗА: Звукова фільма: „Наддунайський вальс" (Гарі Лідтке).

ПАЛЯС: Звукова фільма „Хаджі Мурат", на основі Л. Толстого (Ів. Мозжухин, Ліль Даґовер, Беті Аман).

ПАН: Звукова фільма: „Рапсодія кохання".

ПАСАЖ: „Невловима ватага" (на осн. Едг. Уолеса) й додатки.

ПРОМІНЬ: „Князь Орлов".

ФАТАМОРГАНА: „Біла княжна", „Мертвий крик".

ХИМЕРА: „Заборонені години" (Рам. Новаро), німа ед. Звуковий додаток: „Спів і музика народів".

СТИЛЕВЕ: „Панночка з обективом" і виступ Брониcлава Броновського.

УТІХА: „Робінзон у джунґлях" (цілість).

Присилайте передплату!

Програма радіо.

Понеділок 11. травня 1930 р.

Варшава (1411, 8) 23·00 Легка й танк. музика. **Гамбург** (372, 2) 19·25 „Ідоменео" оп. Моцарта. **Ляйпціг** (259, 3) 21·00 Симфон. концерт. **Давентрі** (398, 9) 21·10 Транс. ревії. **Мор. Острава** (263, 4) 20·00 Твори Сметани. **Берлін** (419) 15·20 „Латвійське нар. життя в переказах і піснях", 16·30 Композиції Макса Реґера. **Рим** (441, 2) 17·00 Концерт солістів, 20·30 Легка музика (Італ. пісні давні й нові). **Мілано** (500, 8) 21·40 Реціталь, 22·15 Музика й пісні. **Відень** (516, 4) 19·55 Музика на 2 форт. 22·15 Джез. **Мінхен** (532, 9) 15·40 „Каліфів сад", „Мудрий магараджа". **Будапешт** (550, 5) 18·50 Мад. пісні. **Харків** (937, 5) 15·00 Концерт для дітей, 20·00 Трансм. концерту, 20·30 Симф. концерт **Ленінград** (1000) 14·00 Концерт для дітей, 16·30 Концерт, 19·00 Концерт з радіотеатру. **Москва** (1364, 3) 12·00, 15·00, 18·10, 20·00 Концерт. **Кенігсвустергавзен** (1634, 9) 17·30 Спів. 18·00 „Життя на Сагарі". 20·00 „Образки із СРСР".

Вівторок 12. травня 1931.

Варшава (1411,8) 17·45 Концерт симф. орхестри. **Льондон** (356,3) 14·00 Органова музика. **Берлін** (419) 16·30 Легкий концерт. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 16·00 Радіоорхестра. **Будапешт** (550,5) 9·15 Концерт солістів. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 16·30 Концерт. **Париж** (1724,1) 21·10 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Понеділок, 11. травня 1931.

12·10, 14·50, 16·45, 19·25, 19·55 Ґрамофони 14·15 Госп. комунікат. 15·50 Фр. лекція. 16·15 Програма для дітей. 17·15 Відчит із Варшави. 17·45 Легка музика. 18·45 Всячина. 19·10 Рільнича скринька та біржа. 19·40 Прес. радіоденник. 20·00 „Про Бразилію" відч. 20·15 Музичний відчит. 20·30 Міжнар. концерт із Білгороду. 22·00 Фейлетон. 22·15 Пісоньки при ґітарі. 22·50 Музика з Варшави.

Вівторок 12. травня 1931.

12·10, 14·35, 16·25, 19·25 Ґрамофонові плити. 14·15 Господарський комунікат. 15·30 Відчит для матуристів. 15·50 Відчит з Варшави. 17·15 Відчит із Катовиць. 17·45 Концерт із Варшави. 18·45 Всячина. 19·10 Лікарська балачка („Сонце приятель і ворог"). 19·35 Пресовий радіоденник. 19·50 Опера з Варшави. 23·00 Музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

20-літній Зїзд Товаришів, *що зложили іспит зрілости в українській ґімназії в Перемишлі 1911 р. відбудеться дня 25. травня ц. р. у Перемишлі. Зголошення слати на адресу: Олександер Костик, Львів Ринок 10. „Діло".* — **Д-р Дашкевич Роман, Костик Олександер.**

Кооператива „Укр. Театр" у Львові — Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Галич саля под. Сокола.
12. V. „Жінка, що вбила".
13. V. „Гетьман Дорошенко".
З Галича виїде театр до Ходорова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКАРСЬКО - ЮВІЛЄРСЬКІ роботи виконує найдбайливіше — Домбровскі і Розважевскі — Львів, Академічна 2. ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЯ, СРІБЛО. — Великий вибір. Дешево. Догідні умови. 1447 13—?

СТРІЛЕЦЬКІ ПІСНІ на фортепян зі словами Ярославенка, повний альбом по 10 золотих продають книгарні. 1911 5—5

ВИУЧУЮ скоро англійської, німецької та французької мов. — Ягайлонська 17. I. 2008 1—2

КРИНИЦЯ. ПАНСІОН „БРІСТОЛЬ" в центрі положений. Домашня кухня. Знижена ціна. Нова і змінена управа. Ближчі інформації дає Управа. 1963 3—4

ДЛЯ КУПЦЯ або емерита є до видержавлення на догідних умовах добре просперуючий склепок і ресторан у Битькові — копальні. Зголошення приймає та інформації дає Яремич Іван, Битьків коло Надвірної. 1971 3—3

КІМНАТА фронтова, умебльована, з осібним входом, від 15/V. до винайму. Супінського 8. правий партер. Оглядати між 5—7. 1991 2—3

ПОШУКУЮ старшої, інтеліґентної особи яка занялабися кухнею і домашнім господарством. А. Білевич, жінка пароха, Полонична п. Холоїв. 1993 2-2

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5. 1538

ХОЧЕШ МАТИ свою ґардеробу найстараннїше хемічно вичищену, дай її до по найновішим вимогам урядженої хемічної чистільні і фарбарні **„Nowoświat"**, Львів. Контори принять у складницях Рудольфа Найвельта: пл. Марійська 8, Казимирівська 25, Ринок 21, Городецька 72, Бальонова 3, Краківська 25. 2009

ДЯК-ДИРИҐЕНТ, молодий, безженний, з доброю порукою шукає від 1. червня ц. р. посади. — Петро Стрипчук, Жабє-Слупейка ад Косів. 2011 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Виділ Філії „Українського Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю" в Тернополі складає отсею дорогою щиру подяку Вп. меценасам Д-рові Степанові Баранові і Д-рові Олексі Олійникові за двократну успішну та безкорисну оборону 12-ох членів Виділу перед судом у справі „Пласту" на судових розправах дня 10. лютого і 20. квітня ц. р.

ФОРТЕПЯНИ, ПЯНІНА, ФІСГАРМОНІЇ
краєві та закордонні
„ДІМ ШОПЕНА"
ЛЬВІВ. вул. СИКСТУСЬКА 11.
Продаж на 20 або 30 місяців без задатку.

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики

ординує в скірних недугах
і т. д. від год. 8½—10, 14—16.
в косметиці від 10—11 і 16—18
в неділі і свята від 10—11.

Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові ждальні.

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).

Вінда до вжитку. Телефон 38—90.

Д-ри Осип і Олена Гробельні

виїхали за границю. — Вертаються з початком червня.

СТАНИСЛАВІВ, Ґолуховського 22.

Найдешевші книжки!

МИХАЙЛО ВОЗНЯК

ІВ. БЕЛЕЙ і ОЛ. КОНИСЬКИЙ

До звязків Галичини з Наддніпрянщиною. — Ціна 50 сот., з почт. пересилкою 70 сот.

ШЕВЧЕНКО і КНЯЖНА РЕПНІНА

Ціна 1·50 зол., на почт. перес. 50 сот.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК

КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР

Ціна 50 сот., з почтовою перес. 70 сот.

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

СМІХ ЗЕМЛІ

Ціна 1·50 зол., з почт. перес. 2·10 зол.

ЕВГЕН ЧИКАЛЕНКО

Спогади І. II. і III. часть

Ціна 8·— золотих — без пересилки.

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почт. пересилкою 4·— зол.

Можна дістати в Адм. „Діла" Львів, Ринок 10. II. п. або в книгарнях.

Оголошуйтеся в одинокім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.